

Czech National Geological Committee

Zpráva o činnosti Českého národního geologického komitétu (ČNGK) v roce 2011

Rok 2011 byl pro ČNGK významný počtem a charakterem mezinárodních konferencí. V Čechách se konala 9. Mezinárodní eklogitová konference v Mariánských Lázních, Goldschmidtova konference v Praze, Studentská vědecká konference v rámci SGA a společná konference České a Slovenské geologické společnosti v Monínci. Dva hlavní odborné časopisy díky práci redakčních rad i autorských týmů pokračují v pozitivním trendu ve snaze o vyšší uplatnění v systému WOS a jim přiznaný IF faktor v r. 2011 stoupl. Komitét nastolil otázku disproporce mezi evropským trendem v geovědách, surovinové politice a situací s výchovou expertů a státní politikou v ČR.

Strategické cíle geovědní komunity a ČNGK v ČR

V r. 2011 nadále vzrostl zájem o geoparky, a současně o specialisty na geoturistiku a průvodcovské služby, kterých je nedostatek. Převládá názor, že kandidáti na takto vytvořená pracovní místa se najdou mezi stávajícími absolventy geologických oborů. Důležitější je u nich vztah k regionu (který stejně nelze školením získat) než konkrétní specializace na geoturistiku.

Cílem dalších kroků by mělo být větší zapojení reprezentantů z průmyslu v komitétách.

Česká geologie je zastoupena v panelech strategického rozvoje ČR (Zdeňka Petáková – ložiska a Vít Hladík – úložiště oxidu uhličitého).

Během jednání komitétu proběhla diskuse na téma studia ložiskové geologie. Předsedkyně upozornila na stoupající zájem o geology na světovém pracovním trhu a o změnu priorit surovinové politiky evropských zemí, na což Karlova Univerzita ani přírodovědecké fakulty dalších VŠ nereagují. Naopak, Ústav geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů se profiloval velmi úzce. V přípravě je však školení pro ložiskovou geologii na Univerzitě K. Engliše v Brně, je možnost studia ložisek na Mendelově zemědělské Univerzitě a na Zemědělské Univerzitě v Praze. Zástupce UK objasnil situaci na PřFUK v Praze, mj. to, že každá změna je úředně složitá a zpočátku finančně kontraproduktivní. Navíc není pravda, že by výuka ložiskové geologie vůbec neprobíhala. Přednášky magisterského studia jsou patrně ze zákona vedeny pouze v českém jazyce. Závěrem je, že na PřFUK bude tlumočeno přání, aby vzniklo

další tabulkové místo pro hostujícího zahraničního profesora – zájem o kratší angažmá by mohli mít např. ložiskoví geologové českého původu (i senioři), kteří dlouhodobě pracovali v zahraničí.

Volby nového ČNGK a výboru proběhnou koncem příštího roku na období 2013–2016. Již nyní přemýšlíme o vhodných kandidátech, kteří by mj. reprezentovali i aplikovanou sféru. Bude zváženo rozšíření voličů nad rámec členství v České geologické společnosti, dosud dané stanovami.

Aktivity IUGS a UNESCO

Hlavními tématy diskuse na půdě IUGS byla aktivizace členů IUGS ve vztahu k plánování a intenzifikaci činnosti IUGS na mezinárodním vědeckém fóru. Součástí debat byly diskuse o změně již ustaveného Institutu planety Země na Earth Science Matters Foundation (ESMF) a způsob její spolupráce s národními spolupracovníky iniciativy IYPE a členy IUGS. ESMF vznikla jako nástupce „The Planet Earth Institution“ a tedy jako stálý produkt tříletí Mezinárodního roku planety Země. Dle návrhu Eduarda de Muldera je, že se státy budou podílet na aktivitách ESMF prostřednictvím akční či národní skupiny – komitétu či komise. Otázkou je, zda by česká skupina měla fungovat podobně, jako před několika lety Národní skupina pro MRPZ, nebo jinou formou. Možné je propojení na ČNGK, Radu národních geoparků, ČGSpol, Radu pro popularizaci vědy AV ČR nebo další již existující subjekty. Otázka bude předestřena širší geologické obci.

Během roku byly distribuovány 4 čísla časopisu Episodes, elektronické Newslettery IUGS a informace o aktivitách a soutěžích skupiny Mladých geovědců (Young Earth Scientists, YES).

Byla přijata pozvánka k účasti na výroční konferenci UNESCO v Paříži v únoru 2012.

Aktivity směřující k odborné komunitě

Geologické časopisy “Bulletin of Geosciences” a “Journal of Geosciences” vydávané v tištěné i elektronické verzi se postupně dostávají výše v systému ISI.

Akce národních komitétů pro IGCP a IUGS byly prezentovány na konferenci v Moníci. S. Opluštěl měl přednášku o historii české účasti v IGCP (mladá generace již tuto znalost nemá), prezentoval se i ČNGK přednáškou o nástrojích pro prezentaci geologie ze zkušenosti MRPZ (V. Štědrá). Na budoucích kongresech ČGSpol. budeme v této prezentaci pokračovat.

Činnosti vázané na zakončený Mezinárodní rok planety země (MRPZ)

Jedním z výsledků MRPZ bylo ustavení mezinárodní sítě mladých geovědců. Česká republika je v této síti od r. 2011 zastoupena Mgr. Jakubem Trubačem, který byl jmenován národním reprezentantem YES (Young Earth Scientists). Jeho případnou účast na konferencích YES je třeba podpořit, i finančně, současně ho vést k tomu, aby vědecká práce byla jeho hlavním zájmem.

Ukončená putovní výstava „Planeta mocná a zranitelná“ byla částečně využita pro Týden vědy a pro závěrečnou expozici v ČGS v Praze.

Výtvarná soutěž „Gaia, můj kousek Země“ pořádaná ČGS pokračovala 5. ročníkem a vyhlášení výsledků se opět stalo významnou ceremonií na půdě MŽP.

Národní geoparky v ČR

V roce 2011 se posunula koncepce národních geoparků do rutinní roviny a dostává se do širšího povědomí v řadě regionů ČR jako nelegislativní nástroj pro zvýšení kvality nabízených informací a služeb v návaznosti na geologické dědictví a tradice. Rada národních geoparků se sešla v Srbsku a v Chrudimi, v Telči proběhla konference zaměřená na geoturistiku. Pozitivním vzorem je pro regiony geopark Český ráj, který obhájil na další období statut evropského geoparku UNESCO. Úspěchem je, že se podařilo připravit systém finančního toku a tři projekty na geoparky již mohly čerpat podporu na svou činnost. Pro podporu a propagaci geoparků na českém území byla sestavena a spuštěna webová stránka www.geology.cz/narodnigeoparky.

Na úroveň národního geoparku se díky zdatnému managementu dostaly ke GP „Egeria“ také geoparky GeoLocí a Železné hory, které na návrh Rady národních geoparků čekají na potvrzení ministrem životního prostředí. Nově byly navrženy geoparky Vysočina a Kraj Blanických rytířů do přípravného pětiletého období, mezi zájemci se objevilo dalších 5 oblastí.

Činnost ČNG pro IGCP

ČR patří k omezenému počtu zemí světa, které se stále aktivně účastní projektů IGCP, a to kontinuálně od r. 1972, resp. již od přípravné fáze 1968-1972. Na konferenci k 40. výročí IGCP byla českým komitétem oficiálně vyslána A. Vymazalová (tajemnice komitétu). Český komitét pro IGCP projekty letos udělil granty ve výši 165 000 Kč.

V současné době ČR participuje na řešení 6 projektů, z nichž na třech se podílí na jejich mezinárodním vedení (*): IGCP 540 - Gold-bearing hydrothermal fluids of orogenic deposits, *IGCP 575 - The Pennsylvanian terrestrial habitats and biotas in southeastern Europe and northern Asia Minor and their relation to tectonics and climate, *IGCP 580 - Application of magnetic susceptibility as a paleoclimatic proxy on Paleozoic sedimentary rocks and characterization of the magnetic signal, IGCP 591 - The early to middle Palaeozoic revolution, *IGCP 594 - Impact of Mining to Environment in Africa a IGCP 596 - Climate change and biodiversity patterns in the mid-Paleozoic.

Podle názoru tajemníka České komise pro UNESCO ing. M. Kuny nebude mít odstoupení USA a Izraele od plateb pro UNESCO negativní dopad na financování geovědních programů.

Další mezinárodní projekty

Projekt zaměřený na sociální a environmentální dopady starých důlních zátěží v zemích střední Evropy a Afriky pokračuje v rámci projektu GEOSS.

V ČR se připravuje v roce 2012 Mezinárodní speleologická konference.

Organizační kroky

V roce 2011 nebyla vyhlášena výzva na podporu neziskových organizací a naděje na možnost financování se posunuje o rok dál. V případě vyhlášení dalšího kola grantové soutěže MŠMT na podporu neziskových organizací (INGO) bude ČNGK žádat o grant na základní činnost, režii komitétu a jednání IUGS vč. kongresů, na vydání propagačních materiálů komitétu a další související akce (organizace semináře, vedení a rozvoj webové stránky ap.). Z jednání komitétu vyplynula potřeba vyčlenit v rámci jeho členů komise pro konkrétní činnosti (ICSU, ESMF ...), které by mohly požádat o spolupráci také externí odborníky.

za ČNGK

V Praze 11. ledna 2012

Mgr. Veronika Štědrá Ph.D., předsedkyně ČNGK
RNDr. Radek Mikuláš, CSc., tajemník ČNGK

Mgr. Veronika Štědrá, Ph.D.,
Předsedkyně
Česká geologická služba
Klárov 3, 118 21 Praha 1,
veronika.stedra@geology.cz

RNDr. Radek Mikuláš, CSc.
Tajemník
Geologický ústav AV ČR, v.v.i.,
Rozvojevá 269, 165 00 Praha 6 - Lysolaje
mikulas@gli.cas.cz